

Õiguskantsler

Riina Sikkut
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie nr

Meie 15.12.2022 nr 7-4/221647/2206594

Ehitisregistri toimepidevus

Lugupeetud majandus- ja taristuminister

Õiguskantsleri poole pöördus avaldaja murega, et tema kavandatava päikesepargi projekterija ei saanud ehitisregistrisse üles laadida päikesepargi projekti, sest registri kaardirakendusest ei olnud võimalik leida tema maja andmeid. Avaldaja võttis korduvalt ühendust nii vallavalitsuse kui ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitisregistri talitusega. Ehitisregistri talitus tunnistas probleemi olemasolu ja lubas saata ehitisregistri arendajale sellekohase veateate.

Hea on see, et nüüdseks on avaldaja mure lahendatud ja maja andmed registris olemas.

Kokkuvõtteks saab öelda, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) ehitisregistri talitus lahendas probleemi olemasolevat ressursi arvestades mõistliku aja jooksul. Hea halduse tava järgimiseks tuleb riigil tagada registri sujuv kasutamine ja selleks vajalikud ressursid.

Ministeerium selgitas õiguskantsleri nõunikule, et uue registri kasutajatoe suure koormuse tõttu ei ole siiski alati võimalik inimestele kiireid lahendusi pakkuda. Niisiis peab riik analüüsima, mil moel oleks võimalik olukorda parandada, ja astuma samme probleemide lahendamiseks. Suur halduskoormus viitab sellele, et tuleks üle vaadata, kas ehitisregistri ja kasutajatoe toimimiseks on praegu piisavalt ressursse.

Kui riik on loonud registri, mis peaks lihtsustama riigiga suhtlemist, siis peab riik tagama ka selle registri tõrgeteta töö ning tõrgete korral pakkuma inimestele kiiret ja tõhusat abi. Hea haldus tähendab eelkõige seda, et haldusmenetlus viiakse läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi inimestele. Need nõuded kehtivad ühtviisi nii inimestega vahetult suhtlemisel kui ka automatiseeritud süsteemide (nt ehitisregister) kasutamisel. Niisiis tuleb riigil hoolitseda, et ka ehitisregistri vahendusel toiminguid tehes järgitaks hea halduse tava. E-riik on vajalik kui vahend, mis avardab riigiga suhtlemise võimalusi ja võimaldab teenuseid osutada senisest kiiremini. Samas tuleb tagada kasutatavate registrite toimepidevus, et teenuste automatiseerimise tõttu ei rikutaks inimeste õigusi. Kui riik on loonud haldusülesannete täitmise hõlbustamiseks registri, mille kasutajamugavus ei ole kõigi jaoks ühesugune, vastutab selle registri rakendamise eest haldusorgan (vt ka õiguskantsleri seisukohad „[Selgitamis- ja abistamiskohustus ehitisregistri kasutusteate esitamisel](#)“ ja „[Igaühe õigused ja valikud e-riigis](#)“). Õiguskantsler on andnud soovitusi ka [ehitisregistri kasutajasõbralikkuse kohta](#).

Õiguskantsleri Kantsleil

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Ehitisregistri tööga seotud murede lahendamine

1. Ehitisregister on andmekogu, mille eesmärk on hoida, anda ja avalikustada teavet kavandatavate, ehitatavate ja olemasolevate ehitiste ning nendega seotud menetluste kohta ([ehitisregistri põhimääruse](#) § 2). Registrit haldab MKM ehitisregistri talitus. Vastutav töötaja ehk MKM vastutab registri teenuste toimimise eest ja tagab registri kasutajatoe ([põhimääruse](#) § 4). Niisiis on riigil kohustus hoolitseda selle eest, et ehitisregistri teenused oleksid kättesaadavad ja kasutajatugi oleks olemas. Seejuures peab järgima hea halduse tava.
2. MKM ehitisregistri talitus püüab inimeste mured lahendada võimalikult kiiresti. Mõnikord ei ole aga võimalik inimestele kiiresti vastata kasutajatoe suure töökoormuse tõttu. Klienditeeninduse jaoks ei ole veel koostatud konkreetseid tööjuhiseid, klienditugi tegeleb peamiselt päringutele vastamisega. Aadressiandmete kohta selgitas MKM-i ehitisregistri talitus, et „aadressivigade parandamine (ja nende tekke võimaluse kaotamine) on väga kõrge prioriteediga ülesanne olnud viimased nädalad. Kahjuks on vanast andmebaasist üle tulnud andmete ja baasiprotsessidega seoses olnud tegemist kompleksprobleemidega, mille puhul juurpõhjuse leidmine ja lahendamine oli aeganõudev“.
3. Praktika on näidanud, et kui ehitise andmeid ehitisregistri kaardirakendusest ei leita, siis ei ole võimalik teha ka ehitisega seotud toiminguid, mis on teatud juhtudel seadusega ette nähtud. Näiteks ei ole võimalik esitada kohalikule omavalitsusele päikesepaneelide paigaldamiseks ehitusteatist koos ehitusprojektiga ([ehitusseadustiku](#) (EhS) § 4, § 35 jj).
4. Registrisse kantud andmetel on üldjuhul informatiivne ja statistiline tähendus (EhS § 61 lg 1, [põhimääruse](#) § 3 lg 4), ent taotlustel, projekteerimistingimustel, teatistel, ehitus- ja kasutusloal, ettekirjutustel ning [EhS § 61¹² lõigetes 4 ja 5](#) nimetatud otsustel on õiguslik tähendus (EhS § 61 lg 2). Õigusliku tähendusega seotud toimingute puhul peab riik olema eriti hoolas, et süsteemid toimiks valdavalt tõrgeteta ja et tõrgete tekkimisel saaksid inimesed kiiresti abi. Näiteks on kiire lahendus eriti oluline siis, kui süsteemi vea tõttu peab inimene ootama mõnd projekti või luba tavalisest kauem. Tuleb arvestada, et viivitus võib inimesele tekitada ka majanduslikku kahju.
5. Hea halduse tava järgimine tähendab esiteks seda, et inimese mure püütakse lahendada esimesel võimalusel. MKM on kinnitanud, et üldjuhul on seda ka tehtud.
6. Kui juhtub, et kasutajatoe suure koormuse tõttu ei ole enam võimalik inimestele kiireid lahendusi pakkuda, peab riik – praegusel juhul ministereium – analüüsima, kuidas saaks olukorda parandada ja probleemid lahendada. Suur halduskoormus näitab, et on vaja üle vaadata kasutajatoe toimimine. Halduskoormuse suurenemise tõttu ei tohi inimesi siiski hätta jätta. Kui riik on loonud registri, mille vahendusel peaks inimesel olema riigiga lihtsam suhelda, siis on riigi kohustus hoolitseda, et see register töötaks tõrgeteta töö ja et ka tõrgete korral pakutaks inimestele kiiret ja tõhusat abi.
7. Teiseks tuleb inimesele teada anda, kui kiiresti tema mure eeldatavasti lahendatakse ja millised võivad olla vea põhjused. Ka siis, kui vea leidmine võtab aega ja põhjuseid ei ole võimalik kiiresti kindlaks teha, nõuab hea halduse põhimõte, et inimest hoitakse menetlusega kursis. Kui viga registris ei ole võimalik mõistliku aja jooksul lahendada, tuleb riigil astuda samme, et vähendada võimalikku kahju, mis võib registri vea tõttu tekkida. Samuti tuleb anda inimesele teada, kas ta saab oma kohustusi täita muul viisil (vt nt EhS § 19 lg 1 p 1, § 21 lg 1 p 2).

8. Palun Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil analüüsida, millised on ehisregistri kasutamise peamised probleemid ja kuidas neid saaks lahendada. Abi võib olla ka sellest, kui koostada kasutajatoe tööpõhimõtted (nt juhend) ning järjepidevalt jälgida (statistika), millised on süsteemi peamised vead ja kas inimesed saavad abi piisavalt kiiresti. Kui on vaja, tuleb võtta tööle rohkem ametnikke, teadaolevalt on asjaomaste ametnike töökoormus praegu väga suur.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Karolin Soo 693 8410
Karolin.Soo@oiguskantsler.ee